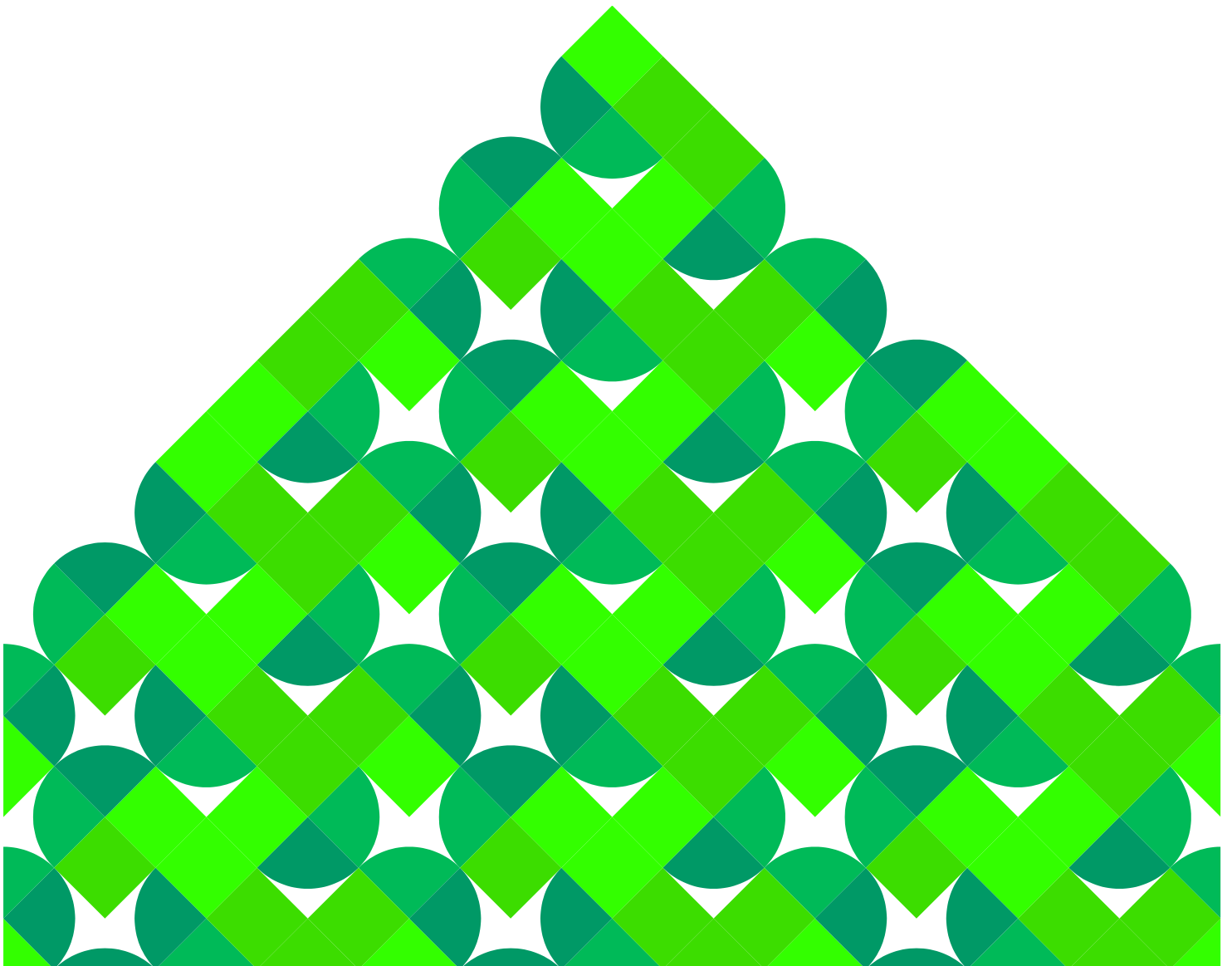

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Rätten till utbildning

Lättläst sammanfattning av FN:s Allmän kommentar 4

Myndigheten för delaktighet är en kunskapsmyndighet som arbetar inom funktionshindersområdet. Vi arbetar för att alla, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vara fullt delaktiga i samhället.

Myndigheten för delaktighet, 2018

Rätten till utbildning

Lättläst sammanfattning av FN:s Allmän kommentar 4

Nummer 2018:17

Publikationen finns att ladda ner från myndighetens webbplats www.mfd.se.

Alternativa format kan beställas från Myndigheten för delaktighet.

Postadress: Myndigheten för delaktighet, Box 1210, 172 24 Sundbyberg

E-post: info@mfd.se

Telefon: 08-600 84 00

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Många med funktionsnedsättning går inte i skolan.....	5
Det här är inkluderande utbildning.....	6
Det här måste skolorna göra för att vara inkluderande.....	7
Så här ska länderna arbeta	8
Andra texter om rättigheter.....	9

Sammanfattning

Den här texten beskriver vad inkluderande utbildning är för något. Den berättar vilka regler flera länder har kommit överens om att följa för att personer med funktionsnedsättning ska ha rätt att gå i skolan.

Texten är en sammanfattning av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. FN betyder Förenta Nationerna. En konvention är regler som flera länder kommer överens om att de ska följa.

Många med funktionsnedsättning går inte i skolan

Alla har rätt att gå i skolan. Men i världen finns det flera miljoner människor med funktionsnedsättning som inte får gå i skolan. Och många med funktionsnedsättning får bara viss utbildning. Men alla ska ha samma möjligheter att gå i skolan.

Det finns flera skäl till att personer med funktionsnedsättning inte får gå i skolan. Det kan till exempel bero på det här:

- De diskrimineras. Det betyder att de inte får samma möjligheter som andra. Men de har rätt till det.
- Det finns inte så stor kunskap om vad som krävs för att personer med funktionsnedsättning ska kunna inkluderas i skolan. De kan till exempel behöva extra stöd. Det behövs mer forskning och information om det.
- Om någon skulle bli kränkt i samband med sin utbildning är rättssystemet inte tillräckligt utvecklat.

Det här är inkluderande utbildning

Rätten att gå i skolan gäller alla. Ingen ska diskrimineras och alla ska ha samma villkor. Skolan ska vara för alla. Den ska även vara för personer med funktionsnedsättning. Rätten att gå i skola ska finnas på alla de här nivåerna:

- förskola
- grundskola
- gymnasium
- högskola och universitet
- yrkesutbildning
- livslångt lärande
- aktiviteter på fritiden
- sociala aktiviteter.

Skolorna behöver ta hänsyn till vad eleverna har för behov. Därför behöver de mer personal och mer pengar. De behöver också utveckla sin pedagogik. Det är bra att ha lärare som själva har en funktionsnedsättning.

Skolan ska vara inkluderande. Det betyder att den ska kunna ta emot även den som har en funktionsnedsättning. Så här förklarar FN vad en inkluderande utbildning är:

- Alla elever har rätt att gå i skolan.
- Skolan ska se till att alla elever mår bra och att de får vara självständiga. Skolan ska arbeta för att eleverna ska få vara en del av samhället.
- Att gå i skolan är det bästa sättet för personer med funktionsnedsättning att själva ta sig ur fattigdom. De kan delta i samhället och själva skydda sig mot att bli utnyttjade. Det är också det bästa sättet att få ett samhälle där alla kan vara med.
- Hela samhället behöver arbeta med att förändra kultur, politik och rutiner. Då blir det möjligt för skolorna att inkludera alla som studerar.

Det här måste skolorna göra för att vara inkluderande

Det måste finnas tillgång till många och bra skolor. Det måste också finnas utbildning på alla nivåer för elever med funktionsnedsättning.

Skolan måste vara tillgänglig. Det gäller allt inom skolan, till exempel det här:

- byggnader
- verktyg för kommunikation
- läroplaner
- material som används i undervisningen.

Skolan måste också anpassa sin undervisning samt språk och stöd till eleverna. Skolan ska ha en inkluderande och jämlik miljö. Det gäller både undervisningen och det här:

- skoltransport
- toaletter
- skolmatsal
- fritidsutrymmen.

Det är också viktigt att skolan passar eleverna. Utbildningens form och innehåll måste fungera för alla. Den ska vara utformad med tanke på de krav, kulturer, åsikter och språk som personer med funktionsnedsättning har.

Skolan ska kunna möta olika behov. Den ska vara flexibel så att eleverna kan lära sig på det sätt som passar dem.

Så här ska länderna arbeta

För att få en inkluderande skola behöver regeringen införa lagar om att personer med funktionsnedsättning ska ha samma rättigheter som andra. Regeringen måste också bestämma hur de ska göra om någon blir kränkt i samband med sin utbildning.

Länderna kan samla in information om hur landets skolor arbetar och med hjälp av den bestämma regler. Skolorna ska ha personal och pengar så att de kan ta emot olika elever. Lärarna måste få kunskap om inkluderande utbildning.

Den som vill gå i en privat skola ska ha samma rätt till inkluderande utbildning. Det gäller också barn som går i förskolan.

Andra texter om rättigheter

Den här texten handlar om rätten att gå i skolan. Den är en sammanfattning av FN:s kommentar nummer 4 om artikel 24, Utbildning.

Men FN har också skrivit texter om andra rättigheter. De är viktiga när det gäller rätten att gå i skolan. Och för att få andra rättigheter är det viktigt att gå i skolan. Här är några exempel på vad FN har skrivit om:

- Förbjud diskriminering av personer med funktionsnedsättning. De måste få ett jämlikt skydd. De olika länderna måste ta bort de hinder som finns i skolan. Det gäller både hinder i form av byggnader och svårigheter att kommunicera.
- Kvinnor och flickor med funktionsnedsättning blir ofta diskriminerade och får inte gå i skolan. De olika länderna måste se till att kvinnorna och flickorna inte hindras från att gå i skolan på grund av kön, funktionsnedsättning eller fördomar.
- Personer med funktionsnedsättning kan inte gå i skolan om den inte är tillgänglig. Det gäller också kollektivtrafik samt informations- och kommunikationsteknik. Inkluderande utbildning är ett bra sätt för att göra samhället mer tillgängligt.
- Inkluderande utbildning gör att elever med funktionsnedsättning kan säga vad de tycker. Det gäller särskilt dem med psykosociala eller intellektuella funktionsnedsättningar. Eleverna ska få stöd i skolan. Då kan de bygga upp sitt självförtroende. Det hjälper dem att ta vara på sina rättigheter.
- Personer med funktionsnedsättning har rätt att leva och vara delaktiga i samhället. De ska också ha jämlik rätt till familjeliv. Om det inte är möjligt ska de ha rätt till alternativ omsorg.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Rätten till utbildning

Lättläst sammanfattning av översättning till svenska av Article 24:

Right to inclusive education, framtagen av FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Myndigheten för delaktighet
Box 1210, 172 24 Sundbyberg
08-600 84 00
info@mf.d.se
www.mf.d.se
Nummer: 2018:17